

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ПРАГМАЛІНГВІСТИКА

підготовки бакалавра

спеціальності 035 Філологія

освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «ПРАГМАЛІНГВІСТИКА» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (англійська). Переклад.

Розробник: Одарчук Наталія Андріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).

Завідувач кафедри: Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 6-й
		Лекції 24 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 40 год.
		Консультації 6 год.
Мова навчання:	Англійська	
	Бакалавр	Форма контролю: залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 6-й
		Лекції 6 год.
ІНДЗ: €		Практичні (семінарські) 4 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 12 год.
Мова навчання:	Англійська	
	Бакалавр	Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Одарчук Наталія Андріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. +380952003235
	natalylutsk@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання / зауваження можна надсилати на електронну скриньку.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

«Прагмалінгвістика» – філологічна дисципліна, окремий розділ Комунікативної лінгвістики, галузь лінгвістичних досліджень, об'єктом якої є відношення між мовними одиницями і умовами їх вживання в певному комунікативно-прагматичному просторі. Прагмалінгвістика займається вивченням значення висловлювання з позиції того, як воно передається мовцем й інтерпретується слухачем. Тобто цей аспект мовознавства більшою мірою стосується аналізу того, що мається на увазі під певним висловлюванням, ніж того, що слова чи фрази означають самі по собі. При такому підході береться до уваги, як мовці будують своє висловлювання у залежності від контексту, тому прагмалінгвістика – це вивчення контекстуального значення породжуваних мовцями висловлювань.

2. Пререквізити.

Оскільки мова є явищем суспільним, то прагмалінгвістика як частина мовознавчої науки, належить до гуманітарних наук і пов'язана з такими лінгво-суспільними науками, як соціолінгвістика, психолінгвістика, гендерна лінгвістика, етнолінгвістика, а також семіотикою, з якої вона народилася, зокрема лінгвосеміотикою, що стоїть на межі точних і гуманітарних дисциплін.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Викладання дисципліни «Прагмалінгвістика» ставить за мету навчити студентів аналізувати комунікативні ситуації, фрагменти дискурсу залучаючи теорію мовленнєвих актів, теорію ввічливості, а також будувати успішну комунікацію, долати бар'єри і уникати комунікативних конфліктів. Основними завданнями є:

- показати міждисциплінарний, інтеграційний характер прагмалінгвістики;
- навчити визначати тип мовленнєвого акту висловлювання згідно з різними класифікаціями;
- довести прикладний характер теорії лінгвістичної ввічливості і принципу кооперації і релевантності для досягнення ефективного спілкування;
- ознайомити студентів із каналами невербальної комунікації і її функціями;
- охарактеризувати мовленнєву особистість у комунікації, а також дискурс, нею породжуваний;
- передбачати й уміти усувати невдачі й девіації, що виникають у ході комунікації.

В теоретичному плані виконання вищезазначених завдань дасть змогу грамотно здійснити комплексний, цілісний комунікативно-прагматичний аналіз фрагменту дискурсу будь-якого жанру, що стане в пригоді у підготовці до бакалаврського іспиту, а в подальшому навчанні – стане надійним фундаментом для виконання магістерського дослідження в галузі теоретичної лінгвістики.

Щодо практичного застосування отриманих знань – під час вивчення курсу студенти зможуть сформувати необхідні вміння і навички для успішного, ефективного спілкування в природному англomовному середовищі, уникнення комунікативних девіацій чи конфліктів.

4. Результати навчання.

По закінченню курсу студенти **знатимуть**:

- ✓ основні завдання, поняття, категорії прагмалінгвістики, її зв'язок з іншими дисциплінами;
- ✓ наявні таксономії мовленнєвих актів, основні характеристики кожного виокремлюваного мовленнєвого акту;
- ✓ основні положення і максими принципів кооперації та ввічливості;
- ✓ основні бар'єри і труднощі спілкування;
- ✓ основні канали невербальної комунікації, їх сутність у різних контекстах;

Вмітуть:

- ✓ правильно оперувати основними поняттями і термінами прагмалінгвістики;
- ✓ визначати тип мовленнєвого акту будь-якого висловлювання;
- ✓ застосовувати принципи й максими прагма- й комунікативної лінгвістики для досягнення більш успішного спілкування;
- ✓ правильно оперувати невербальними знаками комунікації;
- ✓ скеровувати комунікацію у бік відвернення конфлікту;
- ✓ здійснити комплексний комунікативно-прагматичний аналіз фрагменту дискурсу будь-якого жанру.

Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Pragmalinguistics as the Study of Communication. Speech Acts Theory						
Тема 1. Pragmalinguistics as a branch of linguistics		2	1	2		ДС
Тема 2. Key notions of Linguistic Pragmatics		2	1	2	1	ДС/Т
Тема 3. Speech acts and events		2	2	4		ДС/Т
Тема 4. Speech acts classification		4	2	4	1	ДС/Т
Тема 5. Performatives		1	1	2		ДС
Тема 6. Indirect speech acts		1	1	2		ДС/Т

Разом за змістовим модулем 1	38	12	8	16	2	
Змістовий модуль 2. Rules and Conventions of Communication						
Тема 7 Types of communication: verbal and non-verbal		2	2	4	1	ДС/Т
Тема 8. Cooperative Principle. Implicatures		2	2	4	1	ДС/Т
Тема 9. Politeness in the communicative interaction		2	2	4		ДС/Т
Тема 10. Principle of Politeness		2	2	4	1	ДС/Т
Тема 11. Discourse as structure and process		2	1	2		ДС
Тема 12. Speech personality in communication		2	1	2		ДС
Тема 13. Complex communicative-pragmatic analysis of a piece of discourse			2	4	1	ДС
Разом за змістовим модулем 2	52	12	12	24	4	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
ІНДЗ (тези)						15
Аналіз фрагменту дискурсу						15
Всього годин / балів	90	24	20	40	6	60

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Семін.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Pragmalinguistics as the Study of Communication. Speech Acts Theory						
Тема 1. Communicative Linguistics as a branch of			0,5	4	1	

linguistics						
Тема 2. Key notions of Communicative Linguistics		1	0,5	4	1	ДС/Т
Тема 3. Speech acts and events		1	0,5	4	1	ДС/Т
Тема 4. Speech acts classification		1	0,5	4	1	ДС/Т
Тема 5. Performatives				4	1	
Тема 6. Indirect speech acts				4	1	
Разом за змістовим модулем 1	35	3	2	24	6	
Змістовий модуль 2. Rules and Conventions of Communication						
Тема 7 Types of communication: verbal and non-verbal		0,5	0,5	7	1	ДС/Т
Тема 8. Cooperative Principle. Implicatures		0,5	0,5	6	1	ДС/Т
Тема 9. Politeness in the communicative interaction		0,5		6	1	ДС
Тема 10. Principle of Politeness		0,5	0,5	6	1	ДС/Т
Тема 11. Discourse as structure and process		0,5		6		ДС
Тема 12. Speech personality in communication		0,5		6	1	ДС
Тема 13. Complex communicative-pragmatic analysis of a piece of discourse			0,5	7	1	ДС
Разом за змістовим модулем 2	55	3	2	44	6	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
ІНДЗ (тези)						15
Аналіз фрагменту дискурсу						15
Всього годин / балів	90	6	4	68	12	60

Завдання для самостійного опрацювання

- Modern theories of speech acts classification
- Communicative deviations and failures
- Relevance theory
- Phatic communication
- Conflicts in the communication
- Modern forms and means of human communication
- Icons in the process of communication

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять є одним із способів накопичення балів: за кожен відвідану лекцію студент отримує 0,5 бала. Якщо студент пропускає лекцію, дібрати бали можна, законспектувавши пропущений матеріал. Важливою є участь студента в обговоренні питань на семінарських заняттях, а також написанні поточних тестів, за що нараховуються бали. У разі відсутності студента на семінарі з поважної причини (що засвідчується медичною довідкою чи офіційним звільненням) можна здати пройдений матеріал чи написати тест, попередньо узгодивши час із викладачем.

Обов'язковим є дотримання правил академічної доброчесності. Під час написання проміжних і підсумкових тестів забороняється користуватися будь-якими підручними засобами (конспектами, смартфонами тощо)

V. Підсумковий контроль

Навчальна дисципліна “Прагмалінгвістика” закінчується **заліком**.

Впродовж вивчення курсу студент максимально може набрати **100 балів**:
40 балів – поточний контроль і **60 балів** – підсумковий контроль.

40 балів розподіляються таким чином:

10 балів – за відвідані лекції

20 балів – за активну участь в усному обговоренні питань на семінарах

10 балів – за проміжні контрольні роботи (у формі тестів)

60 балів розподіляються таким чином:

30 балів – підсумковий письмовий тест

15 балів – ІНДЗ, яке полягає в підготовці до опублікування тез чи статті в студентський збірник на одну із узгоджених з викладачем тем у межах курсу

15 балів – комплексний комунікативно-прагматичний аналіз фрагменту дискурсу, вибраного й попередньо узгодженого з викладачем

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре

67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. *Бацевич Ф.С.* Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів, 2003. 279 с.
2. *Бацевич Ф.С.* Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
3. *Грайс Г.П.* Логика и речевое общение // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1985. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. С. 217-237.
4. *Дискурс іноземномовної комунікації.* – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2001. 495 с.
5. *Селіванова О. О.* Основи теорії мовної комунікації. Підручник. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.
6. *Серль Дж. Р.* Что такое речевой акт? // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. Вып. 17: Теория речевых актов. С. 151-170.
7. *Серль Дж. Р.* Классификация иллокутивных актов // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. Вып. 17: Теория речевых актов. С. 170-195.
8. *Серль Дж. Р.* Косвенные речевые акты // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. Вып. 17: Теория речевых актов. С. 195-223.
9. *Сусов И.П.* Лингвистическая прагматика. Винница: Нова книга, 2009. 272 с.
10. *Leech G.N.* Principles of Pragmatics. London, New York: Longman, 1983.
11. *Yule G.* Pragmatics. Oxford: Oxford Univ. Press. 1985.

Додаткова література

1. *Арутюнова Н.Д., Падучева Е.В.* Истоки, проблемы и категории прагматики // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1985. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. С. 3-43.
2. *Богданов В.В.* Речевое общение. Прагматические и семантические аспекты: Учеб. пособие. Л.: Изд-во Ленингр. гос. ун-та, 1990. 88 с.
3. *Вежбицка А.* Речевые акты // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1985. Вып. 16. Лингвистическая прагматика. С. 251-276.
4. *Винокур Т.Г.* Говорящий и слушающий: Варианты речевого поведения. М.: Наука, 1993. 171 с.
5. *Горелов И.Н.* Невербальные компоненты коммуникации. М.: Наука, 1980. 104 с.
6. *Дейк, ван Т.А.* Язык. Познание. Коммуникация. М.: Прогресс, 1989. 320 с.
7. *Карасик В.И.* Языковой круг: Личность, концепты, дискурс. М.: Гнозис. 2004. – 390 с.
8. *Космеда Т.* Аксіологічні проблеми прагмалінгвістики. – Львів, 2000. 346 с.
9. *Макаров М.Л.* Основы теории дискурса. – М.: Гнозис. 2003. 277 с.

10. *Остин Дж.* Слово как действие // Новое в зарубежной лингвистике. М.: Прогресс, 1986. – Вып. 17: Теория речевых актов. С. 22-129.
11. *Почепцов Г.Г.* Теорія комунікації. К.: Спілка рекламистів України, 1996. 175 с.
12. *Серажим К.С.* Дискурс як соціолінгвальне явище. К., 2002. 392 с.
13. *Brown P., Levinson S.* Politeness: Some Universals in Language Usage. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1994. 345 p.
14. *Brown G, Yule G.* Discourse Analysis. Cambridge, 1985.
15. *Mey Jacob L.* Pragmatics: An Introduction, 2006. 392 p.
16. *Tsui Amy B. M.* English Conversation. Oxford University Press, 1995. 298 p.
17. <http://online.sfsu.edu/~kbach/spchacts.html>
18. <http://www.carla.umn.edu/speechacts/definition.html>
19. <http://www.carla.umn.edu/speechacts/>
20. http://books.google.com.ua/books?id=t3_WhfknvFOC&dq=speech+acts&printsec=frontcover&source=bn&hl=uk&sa=X&oi=book_result&resnum=5&ct=result
21. <http://plato.stanford.edu/entries/speech-acts/>
22. <http://www.universalteacher.org.uk/lang/pragmatics.htm>
23. <http://userwww.sfsu.edu/~kbach/Spch.Prag.htm>
24. <http://nickle.org/usenix-nickle.pdf>